

L-GHANJA TA' GHAWDEX 1966-67

Lil Kav. Dr. A. Tabone, u lill-Membri tal-Kumitat Ċiviku ta' Ghawdex għas-sena 1966, b'tifkira tas-serje ta' Konferenzi fuq il-Gvern Lokali li għamilt fil-Banca Giuratale, 1966-67.

Ghawdex haddar din is-sena;
kollu hlewwa, kollu hdura;
xemx u khula tas-smewwiet.
Hdejn Ta' Pinu smajt l-agħsafari
qed ipejzu ferhanin;
bougain villa tfemaq vjola
w sardinella whidha whidha,
lewn ir-roża tas-smewwiet,
laqtu 'l ghajn u heġġu l-qalb
mimlija sliem.

***

Il-lanċa t'Ghawdex tgħaddi
fuq baħar kaħli taħt irxiex irqieq
bit-tranja bajda,
tfur u timla, tagħli w tbaqbaq,
tinqasam f'raxx u ttir mal-ghanja tal-irjiej.

Hlielsa r-ruh
u hieles il-hsieb merfugh
bejn sema w ilma
waqt li taħt Kemmuna
il-harsa timrah minnufih tintlaqat
kif sektin
li-Qadim u l-Ġdid
mill-boghod iharsu ikrah lejn xulxin
ghalkemm imxahxha sew fin-nghas'ta' wara nofs in-nhar...

***

F'lok l-*Imperial Eagle*
illum gie l-*Queen of Peace*;
Kullfejn jidher sew nadif xammiema,

ghat-tbahhir iljun,
sthajjilti n'fessed f'nieqa bhal tarbija.

***

U għadda l-ajruplan minn fuq nofs Ghawdex,
u fuq ir-Rabat sew 'l isfel ħarist
u rajt il-Kastell
tiela' 'l fuq, jiddritta,
tarka tal-poplu, biza' tal-Misilma,
sabiħ bhal ħolma
meta l-bxara tagħha
ma tkunx mill-qalb imħabbra!

***

Ma nafx għaliex, kull meta nigi hawn
qalbi tissaħħar.
Għad li naf x'sa nsib
donnu kollox jilbes
Il-Libsa tal-misteru!
Filghodu, filghaxija,
l-Imġarr jidhakli mniegħes helu helu
qiesu Rip Van Winkle
qed jistenbaħ wara raqda twila
il-mijiet tas-snin;
u s-sliem, is-sliem, is-sliem jixpakka w jaqsam
minn kullimkien!
Itik li tghid,
kieku ma tafx li fid-djar tghammar in-nies,
li niket ma tafx bih din l-art imbiekka!

***

Jum ta' Jannar sabiħ
bix-xemx miftuha
'il fuq mis-shajbiet zġhar imraqqa',
qabditni x-xenqa
tal-ilmiet tad-Dwejra
u t-trejqa žigużajk
li tieħdok hdejhom.
Mill-blat tfernaq il-hdura,
Kullimkien indafa,
mill-ġholja tal-Ġurdan,
għall-koppla tleqq bil-fidda f'San Lawrenz,
il-Ġebbla tal-Ġeneral u l-Ponta tal-Wardija.

L-ilma jmelles l-art,
baħar xaħxiehi ---
hemda w ġabra liema bhala
fuq kullimkien issaltan!

***

Fil-ġhabex ta' filġhodu
mill-Imġarr,
Kemmuna qiesha d-dahar ta' *Plesiosaurus*
qieġhed jġħum;
tistħajlu ser iqum fuq saqajh ta' wara,
u jerfa' rasu sas-smewwiet;
jaqbdex il-waħx...
imma l-ġhajn tilmah
dawl qed jixgħel ġo tieqa ta' lukanda
u tieħu r-ruħ...
u l-ħsieb jerga' fejn kien... fejn kien... fejn kien...

***

Xemxi l-aħħar jum ta' Frar:
fit-trejqa ġhal Ġhawdex
laqtuni ż-żigarelli sofor f'ġenb it-triq;
l-isfar u l-aħdar
tal-qarsu tal-ingliża
ħareġ sparat 'il barra mit-toqob tas-sejġieh
u ġennu kull fejn setġħu.
Imma l-ġholja ta' Chambrai sħajjiltha
miksija b'tapit aħdar,
imberfel minn kull lewn ta' ħdura,
nieqes mill-inqas nikta
ta' lewn iehor, isfar jew lelluxi...

***

Il-friefet żifnu
fuq l-inwar tal-ġiżi f'*Villa Rundle*
ferħanin.
Niżlu jbusu l-pensjeri ta' mitt lewn;
ir-ranunkli, r-ranċis u ġhoddsu ġol-buqari,
ħarbu fis mill-iris vjola, twegġa' 'l ġhajn;
l-aġħsafar sikru,
fuq it-tberfila safra
ta' madwar.
Xmejxa, ħdura, lwien;

xi hlew t' nwar! u frezja w ġiżi merhijin ghax-xemx!
U f'nofshom imkennin,
rajt il-qlub taż-żgħażaġh miftuħin
bla ma jridu mġieghla,
minkijin,
Fl-ispazju għadda sing: l-itwal titjira ta' gurat,
ġwenhājh miftuħin,
ħsibtu għasfur fil-ħarba.
Taħt il-friegħi bojod, bojod,
ta' lewża tfarfar, tfarfar,
ma' kull żiffa riħ,
xi hadd fil-konkos kiteb
imħabbtu dejjemija;
min jaf għadhiex?
Ahi! żgħożija --- ġenn u frugħa,
ġenju w bluħa!

***

Nofs ballun aħmar,
tela' 'l fuq miċ-ċpar;
'l hemm minn Kemmuna;
'l hemm minn Malta,
'l hemm bejn sema w ilma;
iċ-ċomb tal-baħar sar ikħal ċar, sabiħ,
u sebaħ sewwa f'salt!

***

U minn Jannar bdiet tqum fuq tagħha
ix-xewqa dejjem tahraq
taċ-ċuffi, ċuffi sbieħ
fl-ilmiet indaf u ċari, kristallini, fondi,
jew fuq ir-ramel jaħraq
ġewwa x-Xlendi
u ċ-ċaġhaq ta' Marsalforn!
U reġġhu biex jhennuni
it-tifikiriet sbejħin ta' mitt xalata
ta' żgħożiti hienja.
Sakemm ma' Marzu ma flaħtx aktar u rġajt fi hndanhom
il-bajjiet imsaħħra tal-Gzejjer tagħna;
il-waħda bħal selvagġa,
l-oħra beltija,
b'dirġhajha miftuħin, tistiednek,

qiesha l-ahhar ghajta ta' Calipso
lil Ulisse qabel telaq... telaq... telaq...
u gheb ghal kollox wara l-bahar ikhal.
Jista' jkun li lura ma harisx
lejn ir-Ramla l-Hamra
u l-Ghar bejn sa jzomm sa jaqa',
gol-blatiet ggantin, fil-gholi
qabel gheb fix-xefaq?

U xtaqt li stajt nerga' naqbad
is-serp tat-trejqa twila, twila,
li minn wara Marsalforn tigbed
lejn il-bahar ghar-telgha taz-Zebbug,
mnejn b'subghajk is-sema tmiss
u l-pulmuni jinfethu bl-arja friska, gdida!

Marzu wkoll gieb mieghu
il-holma tal-Gigantija taht il-qamar
w ix-Xaghra w in-Nadur
u kif id-debha saret,
"u l-ghada Ghawdex haddar"
bhal dis-sema...

***

Nizzikhajr, oh Ghawdex sbejjah
talli inti hekk sabih,
u sserrahli mohhi w qalbi
bl-ghaxqiet tieghek u l-hlewwiet!

Ottubru 1966-Marzu, 1967

Wallace Ph. Gulia